

Basa professiunala per la 'Promoziun da la sanadad'

Uffants e giuvenils passentan ina gronda part dal di en scola. Perquai ha la scola sco lieu d'emprender e spazi da viver ina rolla impurtanta. La sanadad, il bainesser, la motivaziun da prestaziun ed il success d'emprender da las scholaras e dals scolars stattan en connex cun indizis da l'instrucziun e dal clima da scola sco era cun la sanadad ed il bainesser da las personas d'instrucziun e da las/dals mainascolas.

La promoziun da la sanadad n'è betg en emprima lingua in tema u in'intenziun da project, mabain oravant tut ina perspectiva fundamentala per survegnir impuls novs per champs da svilup enconuschents. Pertge che mintga acziun ed interacziun, mintga structura e mintga process en scola po avair in'influenza potenziala. La finamira è d'includer adina la perspectiva da la promoziun da la sanadad en ils champs da svilup actuals: per che quests svilupps possian vegnir realisads 'salutogen' – nizzaivel per la sanadad.

En il rom da la 'Valitaziun e promoziun da la scola 2021-2026' evaluescha l'inspecturat da scola en il sectur management da qualitat da scola intern per l'emprima giada la dimensiun 'Promoziun da la sanadad' (PS). Cun questa definiziun dal tema tegn'ins quint dal fatg che la scola è in actur central tar la promoziun da la sanadad d'uffants, da personas d'instrucziun e da la/dal mainascola. La pretaisa vi dal management da qualitat d'ina scola che promova la sanadad è la suandanta:

La scola che promova la sanadad sa fatschenta a moda persistente sin tut ils levels cun la promoziun da la sanadad (en l'instrucziun ed en l'organisaziun cun las collavuraturas ed ils collavuratur). Latiers vai per aspects fisics, psichics e socials.

Entaifer la rait 'Buna scola sauna dal Grischun' han l'Uffizi per la scola populara ed il sport (inspecturat da scola e servetsch psicologic da scola), la Scola auta da pedagogia dal Grischun e l'Uffizi per la sanadad dal Grischun formulà la finamira da promover l'enclatga cuminaivla davart la tematica e la collavuraziun latiers e da metter a disposiziun purschidas correspundentas a las scolas. Cun ina pagina d'internet cuminaivla ([Netzwerk GSGR - Bisch fit?](#)) duain vegnir fatg visibel purschidas, curs e personas spezialisadas adattadas per la promoziun da la sanadad en las scolas. Cun integrar la promoziun da la sanadad sco tema central en las evaluaziuns da scola dals onns 2021-2026, duai vegnir cuntanschì in effect normativ correspundent.

Referiment al Plan d'instrucziun 21 GR

La sanadad cumpiglia il bainesser fisic, psichic e social da l'uman. Las scholaras ed ils scolars emprendan pli e pli da surpigliar responsabladad per lur bainesser e lur sanadad. Perquai acquistan els savida pertutgant il corp da l'uman, sia moda da funcziun e divers facturs che influenzeschan il bainesser e la sanadad. Latiers tutgan secturs sco il nutriment, il moviment, la sanadad psichica, raits socialas, la sexualitad, il partenadi, la dependenza e la violenza. Las scholaras ed ils scolars s'occupan da la malsogna, da ristgs da la sanadad e d'accidents e realiseschan influenzas multifaras sin la sanadad. Els discussiunan ed emprovan pussaivladads d'agir ed usits per mantegnair e promover la sanadad ed il bainesser. Latiers tutgan il diever da resursas en la rait sociala, enconuschentschas davart il cumportament da mangiar e motoric, l'igièna, il moviment segir en il traffic, savair valitar privels areguard fenomens da la natira ed il passatemp sco era il diever adequat da maschinas e materialias.

Exempels per referiments als plans d'instrucziun dals singuls champs:

Moviment e sport	MS.1.A.1	MS.2.A.1	MS.4.C.1	MS.6.C.1
	MS.5.1			
Etica, religiuns, cuminanza	ERC.1.1	ERC.5.1		
Chant e musica	MU.2.C.1.2a	MU.2.C.1.2b		
Natira, uman e societad (1./2. ciclus)	NUS.1.2.f	NUS.1.2	NUS.1.3	NUS.3.3.b
	NUS.4.2.b	NUS.4.2.e	NUS.4.4.2b	NUS.4.4.2e
	NMG.8.5.b	NMG.8.5.g		
Natira e tecnica	NT.1.3.a	NT.6.2.b	NT.7.2.c	NT.7.4
Art textil e tecnic	ATT.2.B.1.5a	ATT.2.E.1	ATT.3.B.4	
Economia, lavur e tegnairchasa	ELT.4.1			

Ulteriuras infurmaziuns:

- a. **Uffizi da sanadad dal Grischun:** Purschidas per las scolas -> [Bisch fit? / Schule](#)
- b. **Promoziun da la sanadad en scola** (Orientierungsraster für die Schulentwicklung und Schulevaluation der Fachhochschule Nordwestschweiz vom Oktober 2017) -> [BKS AG Bro ORGesundheit v08.pdf \(gesundeschule-ag.ch\)](#)
- c. **Criteria da qualidad per scolas persistentas che promovon la sanadad** (schulnetz 21) -> [sn21 qualik a4 d 200911.pdf \(schulnetz21.ch\)](#)